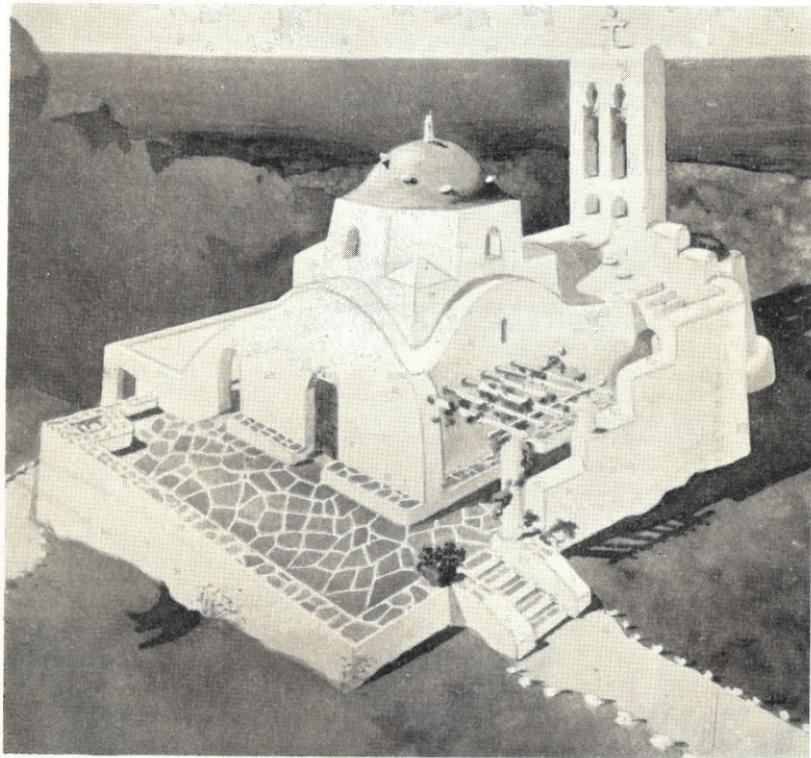

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΔΔΟΓΡΑΦΙΑ

Η Σικυονιακή

ΤΕΧΝΕΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΙΗΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΤΟΣ 2ου - ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 14-15 ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ο ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΟΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ ΡΟΖΑΣ

Στις 31 Μαΐου 1662, ενδισκόμενος ἄρρωστος «εστὸ στρῶμα... ἔχοντας δῆμος σώσας τὰς φρένας», ὁ Σίφνιος μεγαλεμπόρος Πετράκης Ρόζας, ἐκάλεσε τὸν επιφονταριό σιφνίου διάκονο σερματικόν καὶ, ἐνώπιον μαρτυρῶν, ἔγραψε τὴν διαθήκην του (1).

Διαβάζοντας κανεὶς τὸ περιεχόμενόν της, μένει ἔκπληκτος ἀπὸ τὴν τεραστίαν ἐμπορικὴν δρᾶσιν τοῦ Σιφνίου μεγαλεμπόρου τῆς ἐποχῆς ἑκείνης, ὃ δοτοῦς καταρθώσθω νὰ ἀποκήρυξῃ τεραστίαν περιουσίαν, ὑπολογίζομένην ὀὲ πολλὲς χιλιάδες Ἰσπανικὰ ωράλια (κάθε ωράλι ἀντιτοιχεῖ σῆμερα μὲ 4 δολλάρια).

Βάσει τῶν στοιχείων τῆς διαθήκης καὶ τοῦ Κώδικος Α' τῆς Βρυσιανῆς, θὰ ἐπιχειρήσωμε μιὰν, δοσοῦ ἐπιτέπειαν, σύντομη παρουσίαν τῆς δημόσεως τοῦ Πετράκη Ρόζα, ὃ δոποῦ ἀπέτινε μεταξὺ τῶν ἑτοῖν 1662 καὶ 1672, μᾶλλον δὲ λίγο μετά τὸ 1662.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ

α) Χρηματική παρούσα.

Πλουσιωτάτη ἑπτηρίζειν ἡ ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης τοῦ Ρόζα καὶ πολυσύνθετη. Τὸ ἐν κινήσει κεφάλαιον τοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης, ἀνήρχετο εἰς πέντε ἑκατομμύρια περίπου σημειωμένης δραχμῆς, καὶ εὐρίσκετο στὰ χέρια του καὶ σὲ χέρια τρίτων γιὰ νὰ τὰ διαχειρίζονται καὶ νὰ τοῦ δίνονται τόκο.

Ἐφθανε μάλιστα νὰ δανῆῃ σημαντικὰ ποσὰ καὶ εἰς τοὺς «χαρατασάρηδες», δηλαδὴ εἰς τοὺς Τούρκους ποὺ ἐνοικιάζαν τὸν φόρον τοῦ χαρατούν ἀπὸ τὸ Τουρκούσιον καὶ ἀπὸ τοὺς δοπούς φαίνεται διὰ ὑπενοικίαζεν τὸν Ρόζας.

β) Εμπόριον.

Ἐπέδος ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσι τῶν χρημάτων του, ὁ Πετράκης Ρόζας ἦταν ἀναμεμγένος εἰς κάθε εἶδος ἐμπόρῳ. Γαλέρεες, γαλόπτες καὶ καράβια τῆς ἐποχῆς ἑκείνης, μετέφερον τὰ ἐμπορεύματα του σὲ δῆλα τὸν νησιά τοῦ Αλγαίου, στὰ δόποιν ἑπτηρίζαν πράκτορές του, στὴν Σμύρνη καὶ στὴν Βενετία.

Ἀπὸ τὰ εἴδη ἐμπορεύμάτων, ποὺ σημειώνονται στὴν διαθήκη του, ἀναφέρομεν: σφρυγγάρια, βελανίδια, κριθάρι, σιτάρι, δίκταμο, σαπούνι, μαλλιά, σαρδελλές, καφές, κρασί, ξύλεια, μετάξι τηγανάκ, ἀνδριώτικο καὶ τζιώτικο, ὑφάσματα πολυτελείας Βενετίκα, χρυσούθραντα, μεταξιτά, πολύτιμες πέτρες ποὺ κατειργάζονται στὴν Βενετία διὰ νὰ γίνουν κοσμήματα, κ. α. Ὁλα δὲ αὐτὰ σὲ τεράστιες ποσότητες.

γ) Κτηματική περιουσία.

Ἐξ ίσου σημαντικοτάτη ἦταν ἡ κτηματικὴ περιουσία τοῦ Σιφνίου μεγαλεμπόρου. Καὶ στὴν Σίφνο καὶ σὲ ἄλλα μέρη. Στὴν διαθήκη του ἀναφέρονται: κτήματα στὴν Σίφνο μὲ πολλοὺς κωλήγους· ἀμπέλια καὶ χωράφια στὴν Τζιά, στὴν Κίμωλο, Σίκινο, Πάρο, Μίκονο, Σαντορίνη (διύο μαγαζία μὲ ξύλεια) καὶ

σπίτια στὴν Σμύρνη σημειωνής ἀξίας 4.000 δολλαρίων.

Ἐπίσης φάροκες, δηλαδὴ μικρὰ πλοῖα τῆς ἐποχῆς ἑκείνης, τὸ 1/3 καμαδιοῦ ποὺ εἶχε ἔδρα τὴν Πάρο, ὑποθήκες σὲ γαλέρεες καὶ γαλιλίτες κ. α. ἥ.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

— Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης, ἡ γοναῖκα τοῦ Ρόζα δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ζωήν. Ζοῦσαν δῆμος ἡ μητέρα καὶ τὰ τρία παιδιά του, ἐκ τῶν δοποίων δύο ἀρσενικά καὶ ἓν θηλυκό. Τὸ δύομα τοῦ τελευταίου ήτο «Μοσχοῦ», ἐπῆρε δὲ ἀργότερα ὡς σύζυγον κάπιον Καΐρην, μὲ τὸν δοποῖν ἀπέτινε ἔνα γιο, τὸν Λεονάρδο (2).

Μὲ τὴν διαθήκη του, ὁ Ρόζας, καταλίπει κληρονόμους, εἰς ίσα μερίδια, τὰ τρία παιδιά του μὲ μόνην ενοικίην μεταχείρισιν τῆς θυγατρός του «εἰς τὰ σπίτια τοῦ Κάστρου καὶ τοῦ χωριοῦ». Τέλος δοῖται, ἐφ' δροῦ ζωῆς, τὴν μητέρα τον τελείαν ενοικοχυρά εἰς τὰ παιδιά ταῦτα καὶ εἰς τὴν περιουσίαν, μέχρι νὰ τὰ παντερέψῃ.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

— Μὲ τὴν διαθήκη του ὁ Ρόζας ἀφίνει στὸ μοναστήρι τῆς Βρύσης ἀμπέλι καὶ μόνιμασα στὴν 'Αγία Αναστασία' στὸν Προφήτη Ἡλίᾳ, στὸν 'Άγιο Αντόνιο Κάστρου (δπον, μετά τὸν θάνατο του, θὰ ἐνεταφιάζετο), στὴν 'Ελεονά καὶ στὶς ἑννέα ένοριες τοῦ Κάστρου διάφορα χρηματικά ποσά, καθὼς ἐπίσης καὶ σὲ ἄλλες ἐκκλησίες καὶ διάφορα πρόσωπα.

★

Αὐτὸς ὑπῆρξε, σὲ γενικὲς γραμμές, ὁ Πετράκης Ρόζας. Ἐάν ἐκτιμήσῃ κανεὶς, τὸ ψῆφος τῆς περιουσίας του κατὰ τὴν μαρτυρίην ἑκείνη (πρὸι δηλαδὴ 306 χρόνια) καὶ προσπαθήσῃ νὰ τὴν ἀξιολογήσῃ μὲ τὰ σημειωνόμενά της δεδομένα, μένει πράγματα κατάπληκτος. Εἰπούλα δὲ φαντάζεται καὶ πόσο ἐδεργετικὴ θὰ ἦταν ἡ ἐπίδρασή του εἰς τὴν τότε οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ νησιοῦ μας.

Σημειώσεις

(1) ΚΩΝ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ. Μία διαθήκη ἐκ Σιφνοῦ τοῦ 1662, ἐν «Ἐπετηρίς τοῦ Ἀρχείου τῆς Ιστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαιου», ἐν 'Αθήναις 1958, διένοης 8, σελ. 102 κ. ἑπ.

(2) ΚΩΔΙΞ Α' ΒΡΥΣΙΑΝΗΣ, φύλλον 21, α.

ΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑΙ ΒΛΕΦΕΙΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΙΦΝΟΥ

νικήν Κυθέρων.

Έχει τόν ιδιαίτερον δύνημα πού έδόθησαν εἰς αὐτὸν ύπό τού Τάγματος, πληροφορούμεθα ποιαὶ νῆσοι τοῦ ἀπειράθησαν νά προτυμήθουν εἰς ὀντάλλαγμα τῆς ἐνισχύσεως πρὸς τὴν ἄγνωνιζομένην Ἑλλάδα: «Ἐνόπλοις διεύθειται νά ἀγοράσωμεν παρὰ τοῦ Ἐλλήνων τὴν Νάξον, μετά τῆς Πάρου, Ἀντιπάρου καὶ Σίφνου εἰς μετών την ἔνεκα τῶν σημειωνῶν περιστάσεον...»

«Ἀνάγκη δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσον νά ἐπιωθῇ ἡ πλήρης κατοχή καὶ κυριαρχία τοῦ μικροῦ Ἀργυπελάνους, ἀποτελουμένου ἐν τῶν νήσοις Νάξου, Πάρου, Ἀντιπάρου καὶ Σίφνου...»

«Ἄλλη ὁποδήποτε οἱ Ἑλληνες διὰ νά λάβωσιν ἀμέσως μετοπά χρήματα θέλονται μᾶλλον προτιμήσει νά παραχωρήσωσι τὴν Νάξον, Πάρου, Ἀντιπάρον καὶ Σίφνον...»

★

Οι Ἑλληνες διως ἐπροτίμησαν τὸν μέχρις ἐσχάτων ἀγῶνα νά πολήσουν ἐδάφη ἑλληνικά κι' ἔτοι τὰ σχέδια τῶν Ιπποτῶν τῆς Μάλτας ἀπέτυχαν παταγωδῶς.

Τὸ περίφημο Τάγμα τοῦ Ἄγιου Ἰωάννου τῆς Ιερουσαλήμ, διαν ἔξεδουθ τὸ 1523 ἀπὸ τὴν Ρόδον, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Μάλταν, ἐκ τῆς διοίας ὅλας καὶ τὸ πρόσθετον δόνομα Ἰππόται τῆς Μάλτας.

Οι Ιππόται τοῦ Ἄγιου Ἰωάννου, οἰδέποτε ἔπανσαν τὶς ἐνέργειες τοὺς διὰ νά ἐπανεγκατασταθεῖν εἰς ἐλληνικάς περιοχάς.

Ἡ ἀκμὴ τοῦ Τάγματος ἔλλιξεν, ἐν τούτοις, δουτικά, διαν δέ τοι Μέγας Ναπολέων κατέλαβε τὴν Μάλταν καὶ ἔξεδοις τοὺς Ιππότας ἀπ' αὐτήν, οἱ διοίοι τελικῶς κατέφυγον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πάπα.

*
Ἀπροδόκητος διως ἐνίκαιρα ἐδόθη εἰς τὸν Ιππότας τοῦ Ἄγιου Ἰωάννου μὲ τὴν ἔχοτε τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τὸ 1821, τὴν ὁποιαν ἐθεώρουν κατάλληλον διὰ νά ἀποτολμήσουν μίαν ἐνέργειαν ἀνακτήσεως ἑλληνικῶν ἐδαφῶν.

Ἐφρόντισαν λοιπὸν νά ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Ἑλλήνας διὰ νά διαπραγματευθοῦν σχετικῶς.

Κατ' Ἰούλιον τὸ 1823 εὐδόκετο εἰς Ἱταλίαν Τελληνικήν Ἀντιτροφωτείαν, σκοπὸς τῆς διοίας διό τη γνωτοποίησίς τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὸν ἔνευος. Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς αὕτης διό καὶ δ' Ἀνδρέας Μεταξᾶς, μετά τοῦ διοίου ἥλθον εἰς ἐπαφὴν οἱ Ιππόται τῆς Μάλτας.

Οἱ Ἀνδρέας Μεταξᾶς τότε, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Κυθερίσεως, ἔξουσιοδότησε τὸν Γάλλον φιλέλληνα συνταγματάρχην Ζουργούταν νά διεξαγάγῃ σχετικάς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ ἀντιτροφώπου τοῦ Τάγματος.

Ἐκ τῶν διαπραγματεύσεων ἐκείνων, προῆλθε συμφωνία καὶ ἀπεγράφη, τὴν 10 Ἰουνίου 1823, προσωρινή συνθήκη ἐκ 14 ἥρθον, διὰ τῆς διοίας διό ἀδότεο ὑπὸ τοῦ Τάγματος ἐνίσχυσις εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς ἀντάλλαγμα θελάμιαν νήσους τοῦ Αἴγαλον, αἱ διοίαν ἀνεγράφοντο εἰς τὸ ἥρθον 7: «...τὴν πλήρην καὶ διοσκερήν κατοχὴν καὶ κυριωρίαν τῶν νήσων Ρόδου, Καρπάθου καὶ Ἀστιπάλαμας μετὰ τῶν ἔξητημένων νήσων καὶ νησιδιών, τῶν ἄλλοτε κατεχομένων ὑπὸ τοῦ Τάγματος Ἰωάννου τοῦ Ἱεροσολυμίτου...»

Μετά τὴν ἀπογραφὴν τῆς προσωρινῆς συνθήκης, τὸ Τάγμα ἀπέστειλεν εἰς Ἑλλάδα ἀντιτροφώπου τοῦ, τὸν Ιππότην Φιλιππον Καστελαίν, προσκειμένου νά διαπραγματευθῇ δριστικὴν συμφωνίαν μὲ τὴν Ἑλλη-

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΔΙΑΓΡΑΦΙΑ

Η Σικενιακή

ΤΕΧΝΕΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΤΟΣ 2ον - ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 16 - ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ο Γαθρίπλη Θμως, ἐξάδελφος τοῦ Νικολάου Χρυσογένου, κατώρθωσε, μέσω αύτοῦ, νά πάρειται στά τά πράγματα δὲν ήτον έτοις δημόσια παρέσπονταν διαποτηρίστικε.

Ἐνδιαφέρουσα είναι καὶ ἀναφορὰ τοῦ Νικολάου Χρυσογένου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, τὴν οποίαν καὶ δημοσιεύουμενον κάριν τῶν δημογενῶν μας.

Τὰ σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ δημογραφία, εὐρίσκοντα εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, Φάκ. Ὑπουργεῖον Θρησκείας — Ὑποφάκ. Α. V, 7 (β), «Ἐκκλησιαστικά» Ιουλίου 1825.

★

«Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῆς Θρησκείας

Ο Ἐπιστάτης τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας Σίφνου κύριος Γαθρίπλης Ἀρχιμανδρίτης, δεινοτάτως ἀναφέρεται δὲν ἐμοῦ πόδες τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον τοῦτο διὰ τὴν κατάρρησιν τοῦ ἀπὸ τὴν ἔπαστασιν, τὴν δοτούν διέταξε τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον μὲ διαταγὴν τοῦ ὑπὸ ἀριθ. 2013 ἐπὶ λόγῳ δημοσίου πάθους διάτονος, τὸ δοτούν τὸν ἐμοῦδεις ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν ἀναφορὰν ταῦτην ἔγραψεν διοτοπηρογήτης τῆς ἀντῆς ἐπαρχίας μετά τινων ἄλλων, οἵτινες φρούμενοι τὸν ἔλεγχον τῶν πράξεων τον, δὲν θέλοντι νὰ ἔχουσι ἐφόρους καὶ μάρτυρας ἀλλὰ ποὺν ἀναφέρων δοτούν εἰλαὶ κατέθετο πόδες τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον δοτούν εἰλαὶ τὸ πάθος τοῦ ἀνθρώπου.

Πρὸς ἑπτά χρόνουν ἀρχισαν κατ’ ὅλην νὰ πάτωνται τοῖς τρέχοντος προσώπουν αὐτούτους, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν αἴτιαν ἀτέρασσεν εἰς Τήνον, δποὶ οἱ λατρεῖς γνωρίσαντες τὸ πάθος του, τοῦ διώσαντον λατρικὰ δυνάμει τῶν δοτούν ἀνεφίσταν πάλιν αἱ τοίχες, ἀλλ’ ὅχι εἰς τὴν πρόστην κατάστασιν. Τὸ πάθος τοῦτο ὥντανον Ἀλωτεκόν, κοινὸν εἰς πολλοὺς καὶ συνήθες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔδουσαν καὶ ἐμτειρώσασαν λατροῖ, ὡς δικιος Γλαρουάτ, πρὸς τὸν δοτούν ἔκαμε τὴν περιγραφὴν τοῦ πάθους του εἰς «Τύρων, κατὰ τὸ 1822.

Τὸ πάδος τοῦτο δὲν εἶναι μήτε μιαστικὸν μήτε μεταδοτικόν, ὕστε νὰ ἐμποδίζῃ τὸν πάσχοντα τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. διότι ἑπτὰ χρόνους συγχονουνῶν μετά τῶν ἀνθρώπων δὲν μετέδοσεν αὐτὸν εἰς κανέναν, μήτε εἰς τὸν ἴδιο ἔφερε ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ τὸ εἰρημένον.

Τὴν ἀληθῆ λοιπὸν αἴτιαν, διὰ τὴν δοτούν διοτοπηρῆς καὶ οἱ περὶ αὐτῶν καταφέρονται κατὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ἃς συμπεράνη τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον δην εἴναι τὸ πάθος ἀλλὰ ιδιοτέλεια ἄλλων καὶ σκοποῖ. διότι διεβαῶν τὴν ἀναφορὰν ταῦτην εἶναι διόρημα κοινῆς ἐπίτροπος οἰκονόμου, δοτικαὶ καταχώριμον τὴν δύναμιν του καὶ σύμπρωτον πάντοτε ἔχον τὸν διοτοπηρογήτην, ἔγραψεν ἀνδρόθυνα, ἀστεφάνωσε μοιχούς ἐπὶ χρημασιν, δοτε ἔγινε αἴτια νὰ εἰσχωρήσῃ πολὺν ἡ παρανοία αὕτη εἰς τὴν Πατριθῆ μουν τοῦτον ἐστάθη μάρτυς τὸν παρελθόντα Δεκεμβρίου ἐπιδημῶν εἰς τὴν πατρίδα μουν πρὸς ἀνάρρωσιν μου, καὶ ἀνερέθιμην ἔγγράφως πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ παρέστησα τὴν ἀνομίαν καὶ τὰ εἰς κεῖνας μουν ἴδια τὸ ἔγγραφα παραπεινον δην διαιλογεῖ τὸν ἔαυτόν του ὑπειθίνον καὶ δεξαιτεῖται συγγνώμην. ἔνεκεν τοῦτον ἀνεφέρθη τότε πρὸς τὴν Σεβ. Διο-

κησιν νὰ καταργήσῃ τὸν οἰκονόμον τοῦτον καὶ νὰ διοισθῇ ὁ Ἀρχιμανδρίτης οὗτος, ἀνθρωπος παιδείας μετέχων καὶ γνωρίζων παρὰ κανένα ἄλλον τοῦ ἐκτελεῖν τὰ χρήσι του ἀλλ’ ἐξ ἀρχῆς δὲν ήτο ενάρεστος εἰς τὴν θεοφίλαν τον ἐνάντιος (:) εἰς πολλὰ καὶ παράνομα, καὶ ἔτασσε πρὸς καιροῦ νὰ τὸν ἀποβάλλῃ, ἐως δτον εὑρέ καιρὸν ἀρμόδιον τὴν ἀπονόσια μου καὶ συνέρροψε τὴν ἀναφορὰν ταῦτην καὶ τινας, ὡς πληροφοροῦμαι, μαρτυρίας τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν δοτούν πρότερον ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἐφημέρευε, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον δοτούν βάρος ἔχει τὴν μαρτυρία αὕτη ἡ μοιχαλίδος τινός, ητοις προδόσαν τὴν πρᾶση τὸν ἄνδρα τῆς ποτιστῶν ἐμοίχευσαν καὶ ἐτεκνοπούροις μεν τὸν τινόν τινα ἀνεπιστόστας καὶ διελευτῆς τῶν θείων νόμων, διοτοπηρογήτης, ἐπέφερε χαρούμενος εἰς τὸν ορθόντενα οἰκονόμον δὲ δὲν Ἀρχιμανδρίτης οὗτος μη ἀνεχόμενος, δτων μάλιστα εἰδε τὸν Τοποτηρογήτην ἐπομονον νὰ στεφανάσῃ τοὺς ποιχοὺς καὶ τὴν ποιχαλίδα κατεβόστην ἐναντίον τῆς παρανοίας καὶ ἔκαμεν ἐπ τοῦτον ἔθθρον τὴν γνωτία ταῦτην τὴν ἔχουσαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τοὺς ἵτερας ποτιστῶν της.

Ἡ ἔγγραφος τότε διαμαρτυρία μου πρὸς τὸν Τοποτηρογήτην ἔξιστορει ταῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ἐνεκεν τοῦτον παρακαλῶ θερμῶς τὸ Σεβ. ὑπουργεῖον μῆτε τὴν πρᾶση τὸν Ἀρχιμανδρίτην ἀδειάν του ουγγαροσηση, μῆτε ἀφομητὴν δόσην νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ παλι εἰς ἔκεντην τὴν νῆσον ἡ παρανοία, δτων διοτοπηρογήτης δὲν ἔχειν ἐφόρον τὸν πράξεών του, δτων λάβῃ πάλιν συμβούλους τοὺς κατηβόλους ἔκεντην, τοῦτο θέλει φέρει πολλὴν παραχήρην διότι δὲν θέλει τὸ ὑποφέρει κανεὶς τίμιος καὶ χρηστὸς πολιτῆς καὶ ἔγινε ἀναγκάζομαι νὰ ἀναφερθῶ πατηγορηματικῶς ἐναντίον τοῦ διοτοπηρογήτην, καὶ μένω με τὸ ἀνῆρον σέβας.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 1 Αὔγουστου 1825

Ο παραστάτης τῆς ἐπαρχίας Σίφνου
N. Χρυσόγελος»

Κ. Πετάλι — Η Παναγία τοῦ Κούκια

Ἡ προαγωγὴ τοῦ Οἰκονόμου Μπάου

Τὸ πιὸ κάτω ἀνέκδοτο γράμμα, τῆς 4ης Νοεμβρίου τοῦ 1738, εὑρίσκεται εἰς πλήν συλλογὴν οἰκογενειακῶν ἐγγράφων τοῦ συμπολίτου μας κ. Εὐαγγελίου Βάου.

Τὸ ἔξεδωκεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σίφνου Νεόφυτος, ὃνταν προήγανεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ οἰκονόμου τὸν σακελλάριον Παρθένιον Μπάον.

Τὸ ίδιο γράμμα προσύπενγραφε καὶ ὁ διαδεχθεῖς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Νεόφυτον, Ἀρχιεπίσκοπος Σίφνου Μελέτιος, διατηρῶντας εἰς τὸ ὄξιώμα τὸν οἰκονόμον Μπάον.

Οἱ Νεόφυτος καὶ Μελέτιος, διετέλεσαν ἀρχιεπίσκοποι, ὃ μὲν πρώτος κατὰ τὸ ἔτη 1729–1750 καὶ οὗτος δεύτερος ἀπὸ 1751–1789.

Τὸ ἔγγραφον

† Ἡ ταπεινότης ἡμῶν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος, προχειρίζασα καὶ ἀναμνησάσα (α), τὸν πανοσιώτατον ἐν λερούναρχος καὶ παρθένιον, τὸν ἀπὸ σακελλάριον εἰς οἰκονόμον, τῆς καθ' ἡμᾶς ἑταρχίας τῆς νήσου Σίφνου ὡς θεοσεή καὶ ἄξιον τοῦ παρόντος δοφρίκιον, κριθῆναι ἡρῷον καὶ τῶν ἐντιμοτάτων μοι κληρικῶν καὶ εὐλαβεστάτων λεόντων, χρησιμοτάτων ἀρχόντων καὶ προεστῶν· διεν οργάνωσα, ἀποραντεῖς ή ἐπὶ ταπεινότης τνα δι πανοσιώτατος ἄγιος οἰκονόμος ἐν ἱερομονάχοις καὶ παρθένοις μπάγοις, νόσον Ἐχο κατὰ πνεῦμα ἀγαπητῆς τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, ἔχει ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν τάσθην δονομασίαν του ὁσ οἰκονόμοις τῆς περιφρήμου νήσου Σίφνου, στάσιν τε καὶ πρωτοκαθεδρίαν, διοικοῦ μὲ τὰ συνιθισμένα τοῦ δικαιωμάτα δηλαδή ἀπὸ τὸν πρότον γάμον παράδαις ἔχει καὶ εἰς τὸν δεύτερον καὶ τρίτον, κατὰ τὴν ἀρχήν την συνήθειαν τοῦ τόπου δεῖ· καὶ ἀπὸ κάθε πρόθεση παράδαις εἰσκοι, καὶ ἀπὸ τὴν χειροτονίαν τοῦ ἱεροδιακόνου καὶ λειών τελεύτωντας παράδαις ἔχειται. Λειτουργόντας νὰ ἔχῃ ἀδειαν νὰ φροῦ καὶ ὑπογόνατον καὶ νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐκδιδούσεσταιν καὶ κρίσαις τοῦ ἀρχιερέως· νὰ ἔχῃ δὲ καὶ τές δύο πανήγειρας καθὼς καὶ ἔκαρχης ἐφιλοδορήθησαν τοῦ αἵτοι δοφρίκιον· τὸν παρεγίστων ταξιαρχῶν εἰς τὸ βαθύ, εἰς τὸ δύποιν ρυχάντωντας κατεῖ καὶ θέλουν νὰ κάνουν λειτουργίαν· νὰ μῇ ἔχῃ ἀλλος ἀδειαν νὰ λειτουργῇ τοῦ..... τὴν λειτουργίαν, παρὰ ἡ πανοσιώτης του διὰ τὰ ἔξοδα τῆς διοιρθεούσεις τῆς ἐκκλησίας· καὶ τῆς ὑπεραγίας μοι θεοτάκου τῆς κυριαρχῆς, καὶ ἀπόντος τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, ἀν τόχη καμιαν κρίσιν νὰ ἔχῃ τὴν πρωτοκαθεδρίαν διοικοῦ μὲ τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπιτρόπους τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, ἔχειται δὲ καὶ τὴν τιμὴν αὗτον παρὰ πάν-

Ἡ Παναγία ἡ Κόγχη

(Φωτ. κ. 'Ι. Δ. Δημητριάδη)

των, τιμόμενος, εὐλαβούμενος καὶ ἡγαπημένος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἔξιος, παρὰ μηδενὸς ἐναντιούμενος· ἢ ἀντιλέγοντος εἰς τὰ συνιθισμένα αὗτοῦ δικαιώματα, ἐν βάρει ἀργίας τοῦ διάντον ἀφρούσιον.

Οὐθεν περὶ τούτου ἐγράφθη καὶ τὸ παρὸν ἐν ταλ-τήριον γράμμα καὶ ἔδοθη εἰς χεῖρας τῆς αὗτοῦ πανοσιότητος.

φιλη, νοεμβρίου δ'

† δι πατεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Σίφνου Νεόφυτος
† δι Σίφνου Μελέτιος

Η ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ

Ο Τοποπροπτής τῆς Μητροπόλεως Σίφνου πρώτην Μοσχονοίσιων Βαρθολομαίος, δι' ἐπιστολῆς του τῆς 18 Μαΐου 1825 «ἀπὸ Μήλου», πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ἐγνώρισεν διτὶ ὁ Γενικός ἐπιστάτης· Ἀρχιμανδρίτης Γαβριὴλ «ὅπις διωρίθιον νὰ συνάρῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα, είναι λαθός» καὶ διτὶ, λόγῳ τῆς ἀσθενείας του ταῦτης, δὲν είναι δυνατὸν νὰ συνεργάζεται μαζὶ του.

Ο Ὑπουργὸς κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, ἐνέκρινε, διὰ τῆς ὑπὸ δριθμ. 2012) 9-7-1825 ἀποφάσεώς του τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Γαβριὴλ καὶ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Βαρθολομαίον «πὴν σύναρι τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων καθ' ὅλην τὴν ἑκατοντιά τῆς παραχώρας τῆς Μητροπόλεως Σίφνου (1).

Ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ υπὸ δριθμ. 2013) 9-7-1825 ἐγγραφόν του ἀνέκοινωσεν εἰς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Γαβριὴλ τὴν «πασδιν του ἐκ τῆς Ἐπιστασίας διὰ τὴν ἀσθενείαν του, διὸ πολὺ είναι διόλου ἀκοινώνυτος τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὸ ὑποπτόν της».

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τοῦ κ. Σ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

ΘΕΟΔΟΣ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ.

«Αντώνιος Δεκαθάλας — Ένας Αγγωστός Σίφνιος ποιητής».

(Ανάτυπον ἐκ τοῦ ΣΤ' Τόμου — 1967 Ἐπετρ. Ἐταιρ. Κυκλαδ. Μελετῶν).

Ένας λογοτέχνης ή ένας ποιητής, θὰ ήταν δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἄγνωστο, στὸ εὐρὺ ἔλληνικὸν κοινόν, ποιητὴ Αντώνιο Δεκαθάλα, τὴν πολυσύνθετη ἑκείνη φυσιογνομία τοῦ νησιοῦ μας.

Καὶ ἡ παρουσίασις ἔγινε τέλεια ἀπὸ τὸ πιὸ κατάλληλο πρόσωπο τὸν κ. Θεοδόση Κ. Σπεράντσα, τὸν λογοτέχνην—ποιητή.

Τὸ βιβλίο είναι χωρισμένο σὲ τρία βασικῶς μέρη. Τὸ πρώτο, δι συγγραφεῖς, ἐπιχειρεῖ τὴν εἰσόδο, τὴν μεταφράση τοῦ ἀναγνώστη τον στὸν ἀλλημορφίην καὶ κιματόπλητρον κυκλαδικὸν κῶδων πράγμα ποὺ ἐπιτυγχάνει καταπληκτικά μὲ τὸν πιὸ γλυκὸ τρόπο, μὲ τὴν παραστατικὴν περιγραφή.

Τὸ δεύτερο μέρος είναι Σίφνος: σὲ κάθε γραμμῇ σὲ κάθε λέξι ἀγγίζεις τὴν ψυχή τοῦ εἶναι ή ίδια ή Σίφνος.

Καὶ μετά, μὲ πλημμυρισμένη ποίηση τὴν δικῆ σου ψυχή, σὲ μεταφέρει στὸ τρίτο μέρος, στὸν «Αντώνιο Δεκαθάλα».

Τὸν μαθητή, τὸν φοιτητή, τὸν δυσκολόρο, τὸν συμβολαιογράφο, τὸ πολιτικὸ πρόσωπο, τὸν «επιοδότη» τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ποιητικῆς ἐμπεύσεως.

Τὸ βιβλίο τελειώνει μὲ τὴν παράθετο δόδεκα ποιημάτων τοῦ ποιητοῦ, ἔνδεικτικῶν τῶν θεμάτων μὲ τὰ δύοια εἰλής καταπιστεῖ.

Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Θ. Σπεράντσα, ιδιαίτερα γιὰ μᾶς τοὺς Σίφνιους, είναι ἔνα λαμπρότατον μέσον ἀναδούμης καὶ ἀνωμήσεως τῶν σπουδαίων ζήτιμων τοῦ νησιοῦ μας (πούροι, δυστυχῶς, φθίνοντες) καὶ μία παρότρυνσις πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ μάμπτων,

Πρέπει νὰ τοποθετηθῇ σὲ ὅλες τὶς βιβλιοθήκες, ὅπειροι ἐπιγενόμενοι νὰ κοινωνύψουν τῶν ναμάτων τῆς πνευματικῆς παλῆς Σίφνου, μήτως καὶ στὸν καιρό τους είναι πιὸ χρειοζητόν μενηνί μια ἀναδρομὴ στὸ χθές, τὸ ὥραιο χθές ποὺ ήταν δημιουργία, ποὺ ἡταν ψυχή.

**ΓΙΑΝΝΗ ΓΡ. ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΑΝΝΗ
«ΕΛΙΚΩΝΙΔΕΣ»**

Νεώτερη Βουκολικὴ Ἀνθολογία
Πειραιᾶς 1967, σελ. 80

«Ταχυολόγηση ποιημάτων παραδοσιακῆς τέχνης», χρησακτηρίζει ὁ ίδιος ὁ ποιητὴς τὸ βιβλίο του, ποὺ ἐξέδωκεν δι φίλος τῆς Τέχνης Φόρτης Ψαρρᾶς.

Ἡ παραδοσιακὴ ποιητικὴ τέχνη τοῦ Γιάννη Γρ. Μπαρμπαγιάννη, μεστή στὰ νοήματα καὶ στὴν γίλικειά ἔκφρασι φεταφέρει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὶς πολυθύρωνες μεγαλοπόλεις, κοντὰ στὴν ξάστερη καὶ ἀρμονικὴ πλάση, κοντά στὴν ἀγνῆ καὶ ἀνόθευτη ζωὴ — τὴ ζωὴ κοντά στὴ γεννήτρια της φύση — στὴ φύση ποὺ δίνει δύναμι στὸ σῶμα, φτερά στὸ νοῦ, καὶ ξατερέάδα στὰ μάτια καὶ στὴν καρδιά...».

Καὶ εἶναι στ' ἀλήθεια ξάστερη η ποιητικὴ δομὴ τοῦ ποιητοῦ, καταληπτή, πραγματικά ἐκφραστική στὶς παραδοσιακὲς ἔννοιες ποὺ τέλος πράγματα θετικά, δημιουργικά στὰ 90 ποιήματα τῆς συλλογῆς του.

Ἄντην τὴν ἔκφρασιν καταλαβαίνουμε κι' ἔμεις, τὴν νοώθουμε, τὴν ζούμε. Τὴν ἄλλη, ποὺ πελαγοδρομήματα κι' ἀμφίσολες ἀφίνοντες τὶς σπέριες, δεν τὴν ἀπαρινόμεθα βέβαια, ἀλλὰ τὴν μελετοῦμε διάθρητη καὶ ψάχνουμε, μὲ κονδρασοι διμολογοψάμενος, νὰ βροῦμε μιὰ ἄσχη της, ἔνα ξεάνημα, στὴν οίτα της νάρθοινης. Η βουκολικὴ ἀνθολογία «ΕΛΙΚΩΝΙΔΕΣ», τοῦ Γ. Μπ., δέσχεται νὰ διαβαστῇ, γιατὶ εἶναι πραγμα-

τικά ἔνα μεγάλο πότημα τοῦ ἀμόλευτου φυσικοῦ μας κόσμου, ταῦ άρμονικοῦ συνόλου ποὺ ἔκτισε τοῦ Πλάστη ή σοφία.